

Cicero és társai

Cicéronak rengeteg cicerónkivüliséget is köszönni lehet. Mert Cicero is egyike azoknak az átszálló állomásoknak és idegközpontoknak, ahol találkoznak, kisiklanak és összefornak az emberi értelmeik. Cicero kapcsán is hangsúlyozni lehet a hesziodoszi igazságot, amit előtte és azóta annyian hirdetnek: „Ó mennyire szerettem volna már előtte meghalni, avagy utána születni meg!” Az emberiség Cicerókban bujkál, mint a telefonvezeték a szerteágazó szigetelésben, akár átmegy a La Manche csatornák alatti alagutakon, akár visszajár Skandináviából Helsingörbe Hamlet szerint, akár Csuzimánál lépi át a lehetetlenség határait, akár Pearl Harbor jóreménységfokain. Ezek a Cicerók hasznosak, mint a selyemhernyó, és rondák, mint a poloska, de tele vannak a széthordott információ petéivel. Azt hirdetik, azt rögzítik a gondolkodásunk előterébe, hogy eddigi pusztításaink kő-kövön nem hagytak mást, csak Juli néni kertjében, Észak-Koreában vagy Drezdában a hat-hétszázézer tonna maradék bombát, nincs Versailles és nincs Ermitage, és nem is volt sem boro-gyinói, se krími győzelem.

Tetszik tudni, mi nem tetszik nekem? Hogy amit a buddhizmus már legalább 1500 éve feszeget, addig az óriás szinkrofazotron korában jut el végre a kvantumfizika: az anyag valójában semmi.

Mégis réz- meg acélkardokkal szurdalják egymást hasba, mégis van mire szent és szemtelen domborműveket felkaparni, és mindenhez akad anyag, hiszen nagyon jól tetszik tudni, hogy az ige testté lőn.

Az emberiség első kultúrhatárai egyre hátrább szorulnak. Melyik állomásról melyik szigettengerbe indult a pápua-expressz, ki találta fel a puskaport, a könyvnyomtatást, az iránytűt, ki volt az első lencsecsiszoló s az utolsó Galilei (úgy is, hogy titokban megüzente, hogy „mégis mozog a Föld”), és ki próbálja a helyes premisszákat megkerülve, helytelen premisszákból kivetni a kártyát?

Ki szelídítette meg az első tyúkot s vajon ki vadította meg az első embert?

És kik vagyunk mi, akikre ez a feladathálózat száll, hogy késsel-villával evő Nobel-díjas oxfordiak legyünk vagy kannibál-Hannibálok?...

Az értékek értékesítése

Sorsunk az új évezred elejére végleg annak áll be, hogy aktuális minden, ami elintézetlenül a felszínen marad, a felszínre kerül. A politikai rendszerváltozásnak nevezett csipkeverősi után leszűrhetjük a szomorú konklúziót: a fene gondolta, hogy nagyjából megszabadulván a zsarnokságtól, nemzeti értékeink megőrzésére ilyen kevés lehetőségünk lesz még mindig. Az örvényből most Szabó A. Ferenc lapjai hullámanak felém, a Bécsi Naplóban megjelent cikk, mely Kovács Imrét (1913–1980) szólongatja.

Kovács Imre – e cikk tanúsága szerint is – olyan személyiség, kinek eszméire megint nincs, vagyis még mindig nincs igény Magyarországon. Olyan valaki volt, másokkal együtt, akik a külhoni frontot választották az itthoni hajtóvadászattal szemben, s miután 1947 augusztusában az akkori ország öt képviselői körzetében is megválasztották, logikusan az elkövetkező üldözésre számítva nyugatra menekült. Néhány év után már az Egyesült Államokba került azzal a szellemi csomaggal, amit magában hurcolt, és igyekezett bekapcsolódni az emigrációs politikába. Az idegenbe szakadt magyarok azonban annyira megosztottak voltak éppen, hogy ez korántsem volt egyszerű a radikális nézeteit mindig harcosan megfogalmazó személyiségnek. Volt idő, amikor fizikai munkával kereste meg a kenyerét, máskor a Szabad Európa Rádiónál talált munkát, agrárkutatói szakismeretei révén a latin-amerikai agrárkérdéshez férhetett közel. Úgy egészében felpezsdítette az amerikai magyarok szellemi életét, vitát provokált az emigráns politika lehetséges irányairól, magyar sorskérdésekről. Európától nem szakadt el, gondolatai java része európai folyóiratokba került, az Irodalmi Újságba, az Új Látóhatárba.

'56 tragédiája után sem tette le a fegyvert, azok között maradt, akik a kiutat keresték. De sosem fordult szélsőségekbe, és a Szent Korona hazavitelekor is azt vallotta, hogy bármilyen is az akkori Magyarország, annak otthon a helye, a nemzet mellett.

Több nagy sikerű könyvet írt, a leghíresebb: *Magyarország két megszállása*. Élete utolsó heteinek történetét Borbándi Gyula *Szembe a sorssal* című naplójából ismerjük. Nézetei, szelleme fenntartásán a Kovács Imre Társaság fáradozik. 1999 őszén még sikerült felavatni szülőfalujában a mellszobrát.

Minden relatív Halstatt óta...

Sikerült mindent relatívvá tenni, valószínűleg ez lesz az abszolút relativitás értéke. Az ilyen abszolút relativitás több pokolra szállását bírta ki, élte túl az időnként a polcról leszállított, leültetett emberiség. Többször kellett neki vallások és etika nélkül nekivágni, kirándulni, próbálkozni és fáradtan leülni az út mentén, bevárni a következő Dzsingisz kánt, vagy Euripidész, Shakespeare-t vagy Berzsenyit.

Az újonnan újraalapított Európa, melynek Altamirában is elefántemlékezettel megáldott teremtője volt már, nem vállalta alkotóelemként az alkotmányában a kereszténységet? Hogyan? Ki kényszerítette erre, ha a diplomákat istállóvá alakító kiugrott teológus grúzai kispap-diktátor, Jozsif Visszarionovics már nem diktál. Bizonyára akadtak mások, kevésbé nyíltan csaholók, de ide-oda kancsítók, akik észak-atlanti országként belopnák Szulejmán birodalmát mégis Európába, miután láthatják, tudhatják, hogy mindenkori ideológiája a maguk testének feláldozása árán is mások felrobbantásában kulminál.

Sok máglya gyúlt az emberi test ellen ebben a keresztény Európában is, sok kínzókamra telt meg a jajokkal, melyek egyjöttányival vagy többjöttányival tovább szögezték le, akarták lekottázni más Bachok és Händelek muzsikáit. De úgy egészen kifejezteni az egészből mégiscsak több mint méltánytalanság, ostobaság ezt a hitbeli múltat, mely egymást követő milliárdokat alapvetően a hit-remény-szeretet jegyében küldött előre a tudás, a világepítés várfokain.

Hirdettek egy különös elvet, amelyet a mai barom-vad-kapitalisták sem ismernek, helyette a bankok rabló hadjáratát gyakorolják. Évszázadokig uralkodtak a katolikus Habsburgok a maguk birodalmán, a tőlük különbözőket legfennebb annak legszélén túrték meg. A türelmetlen vallásüldözés fogaskerekei közé keveredtek egy szép napon a halstattiak közül is sokan, több száz család, akiket deportálásra szántak. A sódereglyéken tóról tóra, folyóról folyamra, lehajszolták őket mondjuk az Alpok havától Erdély hegyeiig, de a pénzzé tett elkobzott javaikat pénzül postázták nekik az új hazába, Siebenbürgenbe. Hát többek közt ettől működött az a Habsburg-cipó, száradó kenyér, amit az első adandó alkalommal a panaszkodó nemzetiségek szétrágtak egy igazán nem keresztényi jelszó nevében. Azóta is látható, milyen eredménnyel.

Minden relatív, csak Európa alapvető igazságai állják ki az abszolútum próbáit, a tatár hadak csúszós alapelvei ellenében.

Lászlóffy Aladár